

Bölüm 10

KONJENİTAL KALP HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Seçil BEYECE İNCAZLI¹

Giriş

Konjenital kalp hastalıkları, doğum öncesi ve doğum sonrası yenidoğan döneminde kalple ilgili en yaygın görülen malformasyon olup, nedeni az bilinen ve farklı birçok anomaliyi kapsayan hastalıklardır (Bulut & ark., 2012).

Konjenital kalp hastalıkları yaklaşık % 0,5-% 0,8 oranında görülmektedir (Ulusoy, 2008). Türkiye’ de ulusal düzeyde yaş, cinsiyet ve nedene göre mortalite nedenleri incelendiğinde, 0-4 yaş arası konjenital anomalilere bağlı ölümlerde en sık görülen sebep, konjenital kalp hastalıklarıdır (S.B. Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2010).

Kalple ilgili semptomlar 1000 yenidoğanın 2- 3’ünde yaşamın ilk bir yılı içerisinde ortaya çıkmaktadır. Konjenital kalp hastalıkları ile doğan bebeklerin hastalık tanıları, ilk hafta % 40-50, birinci ayda % 50-60 oranında konulabilmektedir (Ulusoy, 2008).

Ülkemizde yapılan çalışmalarda en sık görülen konjenital kalp hastalıklarının ventriküler septal defekt, patent duktus arteriyozus ve atriyal septal defekt olduğu gösterilmiştir (Güven & ark., 2006, Bulut & ark., 2012, Yalaki & ark., 2017) (Tablo 1’ de).

Konjenital kalp hastalıkları sıklığı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kız çocuklarda en sık görülen anomali atriyal septal defekt iken, erkek cinsiyetinde çift çıkışlı sağ ventrikül en sık görülen patolojidir (Ulusoy, 2008) (Tablo2’ de).

Etiyoloji

Doğumsal kalp anomalilerinin etyolojisi bilimsel gelişmelere rağmen henüz iyi bilinmemekte, ancak % 90’ ının oluşumunda genetik ve çevresel faktörlerin etkileşimi söz konusu olmakta ve hastalıklar multifaktöryel nedenlerle meydana gelmektedir (Kula, 2011).

- Genetik faktörler

Tek gen mutasyonları (otozomal dominant, otozomal resesif ya da X’e bağlı) genellikle konjenital kalp hastalığına sebep olmaktadır (Ulusoy, 2008).

¹(Öğretim Görevlisi) Ege Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, secilbeyece@gmail.com

Kaynakça

- Ball, J., Bindler, L. & Cowen, K. (2012). Principles of pediatric nursing caring for children, (5th edit), NY: Pearson Education, New Jersey.
- Bernstein, D. (2004). Congenital heart disease. In: Behrman, RE., Kliegman RM., Jenson, HB. (Eds.). Nelson Textbook of Pediatrics. (17th ed., pp. 1499-1554). United States of America Saunders.
- Bulut, G., Ballı, Ş., Atlıhan, F., Meşe, T., Çalkavur, Ş. Olukman, Ö. (2012). Yenidoğan servisinde izlenen doğumsal kalp hastalığı olanların retrospektif değerlendirilmesi. İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi, 2(3), 141-147.
- Çil, E. (2006). Yenidoğan ve prematürelde patent duktus arteriozozus. Güncel Pediatri 3:69-71.
- Eagle, K. & Baliga, R. (2007). Pratik Kardiyoloji. (Keleş, İ. Çev. Ed.) İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık.
- Güven, H., Bakiler, A.R., Kozan, M., Aydınlioğlu, H., Helvacı, M., Dorak, C. (2006). Yenidoğan servislerinde konjenital kalp hastalıkları. Çocuk Sağlığı ve Hast. Derg; 49(1): 008-011.
- Hatfield N.T. (2008). Broadribb's Introductory Pediatric Nursing, (7th edit.), NY: Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia.
- Kula, S., Çevik, A., Olguntürk, F.R., Tunaoğlu, F.S., Oğuz, A.D., İlhan, M.N. (2011). Distribution of congenital heart disease in Turkey. Turk J Med Sci, 41 (5): 889-893.
- Kyle, T. (2013). Essentials of Pediatric Nursing, (2nd edi.), NY: Lippincott Williams & Wilkins, Florida.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2010). Çocukta kardiyovasküler sistem hastalıkları ve bakım 2013. (12. 09. 2018 tarihinde http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/%C3%87ocukta%20Kardiyovask%C3%BCler%20Sistem%20Hastal%C4%B1klar%C4%B1%20Ve%20Bak%C4%B1m.pdf adresinden ulaşılmıştır).
- Nisanoğlu, V., Erdil, N. & Battaloğlu, B. (2006). Pulmoner atrezi ve cerrahi tedavisi. Türkiye Klinikleri J Pediatr Sci, 2(12):40-50.
- Özay, B., Çelik, S., Ketenci, B., Teskin, Ö., Yücel, O., Sargın, M., Çimen, S., Demirtaş, M. (2005). Yetişkin ASD'li hastalar opere edilmeli mi? Orta ve uzun dönem sonuçları. Türk Göğüs Kalp Damar Cer Derg, 13:115-119.
- S.B. Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2010). Türkiye kalp ve damar hastalıklarını önleme ve kontrol programı birincil, ikincil ve üçüncül korumaya yönelik stratejik plan ve eylem planı, 2010-2014. (12. 09. 2018 tarihinde http://file.tkd.org.tr/pdfscop/turkiye_kalp_ve_damar_hastaliklarini_onleme_ve_kontrol_programi2010_2014.pdf adresinden ulaşılmıştır).
- Tanman, B., Cantez, T. & Dindar, A. (2002). Doğumsal kalp hastalıkları. Neyzi, O., Ertuğrul, T. (Ed) Pediatri içinde (s. 947-973). İstanbul, Nobel Tıp Kitabevleri.
- Türkiye Kardiyoloji Derneği ESC Kılavuzları (2010). Erişkinlerdeki doğumsal kalp hastalığının tedavisi için ESC Kılavuzları- yeni versiyon 2010. (12.09.2018 tarihinde https://www.journalagent.com/tkd/pdfs/TKDA_38_80_67_111.pdf adresinden ulaşılmıştır).
- Ulusoy, S. (2008). Siyanotik ve asiyantotik konjenital kalp hastalığı olan çocuklarda hemostatik değişiklikler. Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Uzmanlık Tezi, İstanbul, s. 3- 30.
- Yalaki, Z., Çiftçi, N., Kara, S., Arıkan, F.İ., Dallar, Y.B. (2017). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde izlenen bebeklerde saptanan konjenital kalp hastalıklarının retrospektif değerlendirilmesi. Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi, 11(3), 179- 182.